

DAHABİR

Kaosun ve krizin etkili bir örgüt ve yönetim geliştirme aracı olduğu savlanır. Bunun sonuçları, genel yönetimde giderek daha sık yaşaıyor. Sistem işlevselliğini yitirdiğinin, tıkanığının duyularını kendi yapısından çok dış sistemlerin tepkisinden almaya başladı. Milli Eğitim Bakanlığı, başta Hizmet içi Eğitim Dairesi olmak üzere tüm birimleri ile dağılan parçalarını bütünleştirmeye, amaçları ile eylemleri arasındaki tutarlılığı sorgulamaya çalışıyor. Bu amaca hizmet edebilecek nitelikte iki toplantı (panel) 1998 yılının 18 ve 19 Kasım günleri düzenlendi.

Birincisi, Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığınca Şura Salonunda, 18 Kasım 1998 günü, Hizmetiçi Eğitim, Sorunları ve Hizmetiçi Eğitimin özlük Haklarına Yansıtılması başlığı ile düzenlenmişti, ikincisi, Başkent Öğrenen Evi salonlarında 19 Kasım 1998 günü gerçekleştirilen, "Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Paneliydi, ikinci panelin ev sahipliğini, MEB, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü üstlenmişti. Her iki panelde de güzel takat tıklı olmayan şeyle," söyü3ndi. Katılım biçimi, geleneksel ilgi biçimini izledi. Panel konuşmalarını ilgili ve yetkililer tepe yöneticilerinin çevresinde ve gözetiminde dinlemeye özen gösterdiler. Tepe yöneticilerin sık sık "çok önemli" işleri ya da toplantıları oldu; "üzülerek-mecburen" ayrılmak zorunda kaldılar ve ilgililer, paneli değil, amirlerini izlediler, ikinci panel tasarlanan zamanın üç katı süre uzadı. Panel yönetimi bunu bir plansızlık olarak değil, "konunun çok önemli ve herkesin bu konuya çok ilgi göstermesi" olarak değerlendirdi.

Hizmet içi Dairesi Başkanlığınca düzenlenen panelde, dinleyicilerin de katılımını sağlamak üzere etkili bir yöntem uygulandı. Salondaki dinleyicilere "panel soru formları" dağıtıldı, katılımcılar panele katılan konuşmacılara sormak, açıklanmasını istedikleri hususları yazıp, panel yöneticisine ulaştırdılar. Panelin konuşmacılarından biri olarak bana yöneltilen soruların yaklaşık otuz kadar olduğunu belirlediğimde, "bu sorulara mutlaka cevap vereceğimi, ancak panel için ayrılan zamanın yeterli olmadığını" açıklamıştım. Bu sözüme yerine getirmek için iki yol izliyorum. Birincisi soru formlarına açık adreslerini yazan katılımcılara özel olarak yazıyorum. Diğerlerinden güncelliğini koruyanları sıra ile (virgülüne dokunmadan) bu yazı kapsamında (bu kez iki tan3sini) cevaplandırmaya başlıyorum.

D A H A B İ R

aytaç açıklan

."Hizmetiçi Eğitime Katılmak O konuyu bilmemekte olsa Bir gurur ve şereftir, bilmediklerimizi öğreniyoruz çevre ediniyoruz, bilgilerimizi tazeliyoruz ve anlatılanları da anlamaya çalışıyoruz. Sizin nezdinizde Hizmet içi Eğitim Daire Başkanlığına teşekkürlerimi sunuyorum. .Saygılarımla" (Nejla Gül)

2.Prof.Dr. Aytaç Açıkalın, Hizmetiçi eğitimlerinin uygun ortamlarda /erilmesinin doğru sonuçlar vereceğini söylemiştir. Uygun ortamları anlamamasını istiyorum. (Yük. Zir. Müh. Fatma Özcan).

İk soru formunun içerdiği "teşekkürleri" MEB Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanı Sayın Muammer Döğencioğlu'na iletmekten kıvanç duyuyorum. Dinleyicinin bu değerlendirmesi bana 1965 yılına ilişkin bir okul yöneticiliği /aşantımı anımsattı. Van Kız ilköğretmen okulu açılmasına karar verilmiş; ihale edilmiş, binanın bitiş tarihine uygun olarak, yöneticisi öğretmenleri atanmış ve öğrenci alınmış. Fakat her zaman olduğu gibi bina bitirilememiş, yarım teslim alınmış ve zorunlu sefalet yaşanmaya başlanmış. Mutfak çalışmadığı için sıcak yemek verilemiyor, kalorifer sistemi çalışmadığı için sınıflar ve yatakhaneler ısıtılamıyor, geceleri 23.00 den sonra yatakhaneler gemici fenerleri ile aydınlatılmaya çalışılıyor. Ne var ki böyle bir ortamda yönetim ve öğretim süreçlerini ustalarımızdan gördüğümüz biçimlere bağlı kalarak en iyi şekilde gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Bu arada kız öğrencilerin gelen ve giden mektuplarını kontrol etmek, "açıp okumak" kapsamındaki yönetim görevimizi hiç aksatmıyoruz, işte o mektuplardan birinde, Muş'un Varto ilçesinden gelen bir öğrencimizin babasına yazdığı "Biz burada çok rahatız. Masada yemek yiyoruz, karyolada yatıyoruz." cümlesini anımsattı yazdıkları. Ben o zaman okul yöneticisi olarak çok utanmıştım; o günden sonra öğrenci mektuplarını okumaktan ya da okutmaktan vazgeçtim. Bakanlık mensupları, kendilerine sunulan hizmetleri değerlendirmek konusunda cömert oldukları kadar ve kadirbilirdirler kuşkusuz. Sayın Gül örneği gibi.

Meslektaşım, Sayın Özcan'ın eğitim/hizmetiçi eğitim için "uygun ortamlar" tanımını açıklamak için, kendi "ilk mesleklerinden" örneklemek daha uygun olabilir. Tarımsal etkinliklerde topraktan, hayvancılıkta beslenen hayvandan beklenen verimin alınabilmesi için tohumdan/tohumlamadan başlayarak tüm koşulların izlenmesi, eldeki verilere göre en uygun çevre, zaman, bakım, hasat koşullarının yerine getirilmesi gerekir. Son zamanlarda iklim koşullarının uygun olduğu, ya da benzer uygun iklim koşullarının yapay olarak sağlandığı bölgelerde yürütülen "çiçek yetiştiricilerini" izliyorum. Çiçeklerin yetiştirilmeleri,

taşınmaları sürecinde bilimin ve teknolojinin en son gelişmelerini uygulamaktan kaçınmıyorlar. Çiçeklerin en güzelini yetiştirmek için, en uygun ortamları oluşturup her şeyin en iyisini sunmaktan çekinmiyorlar. Çalışanlar, Milli Eğitim Bakanlığının nadide çiçekleridir, onlar güzelliklerini en uygun koşullarda öğrencilerine yansıtabilirler. Ne dersiniz saygıdeğer Fatma Özcan hizmetiçi eğitim için "uygun ortam" söyleyişimi açıklayabildim mi ?

Milli Eğitim Bakanlığı uygun ortamlarda, uygun zamanda, uygun okul yöneticilerinin gerekliliğini gündeme almış gibi görünüyor. Yaklaşık elli yıldır "köyün ortak malı" gibi kullanılan "okul müdürlüğü" alanın en azından bir çitle çevirmeyi başarmıştır. Okul müdürlerinin seçimi, yetiştirilmesi, atanması bir boyutu ile yasal dayanaklara kavuşturulurken, bunun ilk uygulamasına da girişmiştir. Bakanlığın bu uygulaması, Yüksek Öğretim Kurulunun eğitim fakültelerinde, Eğitim yönetimi ve deneticiliği bölümlerini kaldırması ile aynı döneme rastlaması ilginçtir. Milli Eğitim Bakanlığının açtığı "okul yöneticiliği" sınavına yaklaşık 25000 öğretmen (öğretmen olmayanlar okul yönetemezler ancak Bakanlığı yönetirler) başvurmuştur. Yarışma sınavını gerçekleştiren ilgili birim yeterince şeffaf çalışmadığı için kaç kişinin başvurduğu, başvuranların özellikleri, sınavın kapsamı, başarının oranı, illere, bölgelere, konulara göre dağılımı hakkında bilgilerimiz sözcüğün tam anlamı ile "kulaktan dolma". Ayrıca uygulama yönergesini hazırlayanların ve onaylayanların da bazı sorulara muhatap olmaları doğal. Örneğin, TODAİE mezunlarının sınava girmeden okul yöneticiliği yetiştirme kurslarına katılmaları kararının gerekçesi nedir ? TODAİE'nin mezunları üniversitelerin eğitim fakültelerinin EYYPE bölümlerinden mezunlarından daha "elyak" olduğuna ilişkin kanıların açıklanması gerekir. Bu yaklaşım, TODAİE mezunları ile eğitim fakültelerinin EYYPE yüksek lisans mezunlarının okul yöneticiliği yeterliklerinin eşdeğer tutulduğu biçiminde yorumlanabilir mi ? Bu uygulamalara olan duyarlılık, "Okul yöneticiliğinin meslekleşmesi/profesyonelleşmesi" girişimlerini meslek adına hayranlık ve ilgi ile izlerken "daha başlarken yozlaşması" kaygısından kaynaklanmaktadır.

Şimdi ikinci aşama başlıyor, içeriği, geçerlik ve güvenilirliği bilinmeyen, katılanların % 95 ini eleyen sınavda başarılı olan okul müdürü adaylarının 120 saatlik yetkinleştirme eğitimleri Şubat 1999 ayı içinde gerçekleştirilecek. Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı içten bir çabanın içinde. Bunu Bakanlığın dışında kurumlarla başarmanın çabasını veriyor. Bu yönelim okul müdürü adaylarına verilecek yetkinleştirme hizmetinin kalitesini daha artırabilir. Ancak Bakanlık, hizmet almak konumunda

olduğu üniversitelerden bir performans dokümanı ya da kalite belgesi istemek hakkına da sahip olmalıdır. Özel sektörde en basit bir iş için bile özgeçmiş ve referans mektubu istendiğine bakarak, Bakanlığın hizmet talep ettiği üniversitelerin en azından çalışma alanları ile kadrolarını ncelemesi doğal hakkı olarak kabul edilmelidir.

Okul müdürlüğü, eğitim yöneticiliği ve deneticiliği Türkiye eğitim sisteminin Kritik parçalarıdır. Bakanlık eğitim deneticileri ile okul yöneticilerinin yetiştirilmesi konusunda anlamlı girişimleri başlatması ile YÖK'ün, eğitim fakültelerinin bu alanlardaki lisans öğrenimini kaldırdığı bir döneme rastlaması hayırlı olmuştur denebilir. Üniversiter yapıda lisansı olmayan ve bölüm olarak kurulmayan disiplinlere öğretim kadrosu sağlanması, alanda araştırma yapıp bilgi üretilmesi sürecinin de duraksaması tehlikesi ile karşı karşıya bırakabilir. Bu tür kurumsal boşlukların ortaya çıktığı zamanlarda, sistem çevresindeki bir kısım kurumların sistemin boşluklarını doldurmaya yönelmesi doğaldır. Eğitim, okul yöneticileri ile deneticilerinin yetiştirilmesi, geliştirilmesi ve yetkinleştirilmesi sürecine girildiğinde özel Kuruluşların "dershane" ve "kurs" olarak alana girmeleri bir arz ve talep sonucudur. Bunun yanında üniversitenin rollerini üstlenmeye hazır özel ve kamu kuruluşların da ortaya çıkması kaçınılmazdır. Bu gerekçelerden ortaya çıkarak, eğitim, oku! yöneticileri ve deneticilerinin geliştirilmelerine katkıda bulunmak, alanın kontrolünü sağlamak amacıyla bir mesleki bir örgütlenmeye gidilmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Eğitim Yönetiminin "duayeni" saygıdeğer Ziya Bursaliođlu'nun önderliğinde Okul ve Eğitim Yöneticileri, Deneticileri Araştırma Geliştirme Vakfı kurulmuştur. Vakıf senedinin bir örneği elinizdeki derginin 533 sayfasından başlayarak verilmiştir.

Mesleki örgütlenme demokrasilerin beyaz kanıdır. Bir uğraş alanının meslek olup olmadığının göstergelerinden biri de örgütlenmiş olup olmadığıdır. Bu bakımdan alanında, konusunda ilk ve tek olan bu vakfın haberini tüm meslek üyelerine duyurmak istedim. Vakıf senedi ayrıca basılıp her okula ulaştırılmaya çalışılacaktır.

Hem bayramınızı hem yeni yılınızı kutlamak isterim. Yirminci yüzyılın son yılı, insanın daha bir ön plana çıktığı bir yıl olsun dilerim. Yeni yılın ilk kutsal bayramının, daha sağlıklı insan ilişkileri için bir fırsat olmasını ise çok istiyorum.